

การดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษาของ
สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

นางสาวประภาศรี สุขศรีวิไลกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาศาสตร์ ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-634-897-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

117892326 20 ก.ค. 2544

THE ORGANIZATION OF PRE - PROMOTIONAL ADMINISTRATOR
TRAINING PROGRAMS OF THE INSTITUTE FOR DEVELOPMENT
OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS, MINISTRY OF EDUCATION

MISS PRAPASRI SUKSRIVILAIKUL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision
and Curriculum Development

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

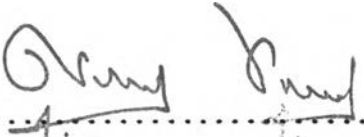
Academic Year 1997

ISBN 974-634-897-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษา
ของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โดย นางสาวประภาศรี สุขศรีวิไลกุล
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. เน้มเกียรติ ชมวัฒนา

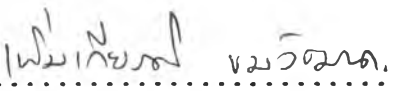

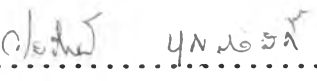
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชูติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอต)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เน้มเกียรติ ชมวัฒนา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

ประกาศรี สุขศรีวิไลกุล : การดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหาร
การศึกษาของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

(THE ORGANIZATION OF PRE-PROMOTIONAL ADMINISTRATOR TRAINING
PROGRAMS OF THE INSTITUTE FOR DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL
ADMINISTRATORS EDUCATION) อาจารย์ที่ปรึกษา : อ.ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา,
209 หน้า. ISBN 974-634-897-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงาน และปัญหาในการจัดหลักสูตร
ฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษาของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ 2538 ซึ่งผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหาร โครงการฝึกอบรม
ผู้ประสานงานกรม และวิทยากรที่เลี้ยงหรือวิทยากรประจำกลุ่ม ใช้แบบสอบถามในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

การดำเนินงานก่อนการฝึกอบรม สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และกรมเจ้าสังกัด
ดำเนินงานเพื่อขออนุมัติโครงการต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ประสานงานการประชุมร่วมกัน
พิจารณาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของกรมเจ้าสังกัด จัดตารางฝึกอบรมและวิทยากร
โดยมีการแบ่งรายวิชาที่รับผิดชอบแล้วนำมาพิจารณาร่วมกัน ปกติกรมเจ้าสังกัดส่งรายชื่อผู้เข้ารับ
การอบรมให้สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ก่อนการฝึกอบรม 1 สัปดาห์ ด้านงบประมาณมีทั้งส่วน
ที่เป็นความรับผิดชอบของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และกรมเจ้าสังกัด การจัดสถานที่
เอกสาร และพิธีการ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา และกรมเจ้าสังกัดร่วมกันจัด ปัญหาที่พบ
คือมีการเปลี่ยนแปลงตารางฝึกอบรมมากทำให้การจัดวิทยากรสับสน และขาดการประสานงาน
ในการจัดตารางฝึกอบรม

การดำเนินงานระหว่างการฝึกอบรม ผู้บริหาร โครงการฝึกอบรม ผู้ประสานงานกรม
และวิทยากรที่เลี้ยงหรือวิทยากรประจำกลุ่มมีบทบาทในด้านการอำนวยความสะดวก ด้านวิชาการ
ผู้ประสานงานกรมไม่มีบทบาทในการประเมินผลการฝึกอบรม ปัญหาที่พบคือ วิทยากรเตรียมตัว
ไม่พร้อมและจัดเตรียมเอกสารไม่ทัน

การดำเนินงานหลังการฝึกอบรมสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ประเมินผล
การฝึกอบรม ประเมินผลโครงการและรายงานผลต่อผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา
โดยแจ้งผลการประเมินโครงการฝึกอบรมให้หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้าภาควิชาทราบพร้อมกับ
รายงานผลเสนอกรมเจ้าสังกัด หลังการฝึกอบรม 1 สัปดาห์ และติดตามผลผู้ผ่านการฝึกอบรม
หลังการฝึกอบรม 6 เดือน ปัญหาที่พบคือไม่มีเวลาในการติดตามผล

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต [ลายมือ]
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม —

C741915 SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
 ## : MAJOR
 KEY WORD: ORGANIZATION / ADMINISTRATOR / TRAINING

PRAPASRI SUKSRIVILAIKUL : THE ORGANIZATION OF PRE-PROMOTIONAL ADMINISTRATOR TRAINING PROGRAMS OF THE INSTITUTE FOR DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS, MINISTRY OF EDUCATION : THESIS
 ADVISOR : PERMKIET KHAMAWATTANA, Ph.D. 209 pp. ISBN 974-634-897-3

The purpose of this research was to study the operational process and problems in organizing the pre-promotional administrator training programs of the Institute for Development of Educational Administrators, Ministry of Education in 1995. The populations in this research consisted of training program conductors, departmental co-ordinators and training coaches or group facilitators. The Questionnaires was utilized in collecting data of which were analyzed by frequency and percentages.

Research findings were as follows:

The Institute for Development of Educational Administrators (IDEA) and the feeding departments co-operatively developed the training program proposals which were approved by the Permanent Secretary, Ministry of Education. Training needs analysis was also carried out jointly by IDEA and the Departments to satisfy the needs of each Department. Moreover the organization of training time tables and the placement of training facilitators were done by IDEA and the Departments. The budget training facilities, training materials and ceremonial process were also provided by IDEA and the Departments. Name lists of the participants were sent to IDEA for 1 week before the beginning of training programs. The most frequent problems were that changing of scheduled time tables which caused trouble in organizing the facilitators. The co-operation in organizing Training Program time tables was found lagging.

The course conductors, departmental co-ordinators and group facilitators played major roles in facilitating training program but the departmental co-ordinators were not responsible in training program evaluation the most frequent problems were the facilitators were not well prepared and the provision of training materials.

The program evaluation and training achievement evaluation had been conducted at the end of training programs and then the course conductors reported result of the evaluations to IDEA Director and every chiefs department. The result was also reported to the Departments within a week after training programs. The follow up study was conducted 6 months after the training programs. The major problems found was no follow up the pre-promotional training programs after finishing the programs.

ภาควิชา...มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....

ลายมือชื่อนิติ..... *พิมพ์เกียรติ*

สาขาวิชา...นิเทศการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา... *พิมพ์เกียรติ* นววิมล.....

ปีการศึกษา... 2540.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลง ได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลือสนับสนุนจากบุคลากร
หลายฝ่ายซึ่งผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี แฉะยอด หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา
ดร.เพิ่มเกียรติ ชมวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดี
เสมอมา

ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจ แก้ไข ปรับปรุง เสนอแนะเครื่องมือในการวิจัย
เป็นอย่างดี

ผู้บริหารโครงการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้ประสานงานและ
วิทยากรพี่เลี้ยงหรือวิทยากรประจำกลุ่ม จากกรมต่าง ๆ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบ
แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอบพระคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ที่คอยให้กำลังใจ และให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย

ประกาศรี สุชศรีวิไลกุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	6
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของการฝึกอบรม.....	7
ความสำคัญของการฝึกอบรม.....	8
ประโยชน์ของการฝึกอบรม.....	10
ขั้นตอนของการฝึกอบรม.....	10
การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม.....	12
หลักของการฝึกอบรม.....	15
การดำเนินการจัดฝึกอบรม.....	16
หลักสูตรฝึกอบรมที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาดำเนินการและรับผิดชอบ	19
บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานการฝึกอบรม.....	29
แนวทางปฏิบัติในการบริหาร โครงการฝึกอบรมของสถาบันพัฒนา	
ผู้บริหารการศึกษา ร่วมกับกรมต่าง ๆ.....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย..... 44
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 44
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 46
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 47
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 47
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
	ข้อมูลสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 49
	ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม เตรียมผู้บริหารการศึกษา..... 61
	ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรม เตรียมผู้บริหารการศึกษา..... 111
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ
	สรุปผลการวิจัย..... 133
	อภิปรายผลการวิจัย..... 139
	ข้อเสนอแนะ..... 145
	รายการอ้างอิง..... 147
	ภาคผนวก..... 151
	ประวัติผู้วิจัย..... 209

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน จำแนกตามประชากร.....	46
2 ข้อมูลสภาพภาพของผู้บริหารโครงการฝึกอบรบ.....	49
3 ข้อมูลสภาพภาพของผู้ประสานงานกรม.....	53
4 ข้อมูลสภาพภาพของวิทยากรพี่เลี้ยงหรือวิทยากรประจำกลุ่ม.....	56
5 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรบ เตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหาร โครงการฝึกอบรบ ก่อนการฝึกอบรบ.....	61
6 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรบ เตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูล ของผู้บริหารโครงการฝึกอบรบ ระหว่างการฝึกอบรบ.....	74
7 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรบ เตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูล ของผู้บริหารโครงการฝึกอบรบ หลังการฝึกอบรบ.....	80
8 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรบ เตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้ประสานงานกรม ก่อนการฝึกอบรบ.....	85
9 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรบ เตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้ประสานงานกรม ระหว่างการฝึกอบรบ.....	94
10 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรบ เตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้ประสานงานกรม หลังการฝึกอบรบ.....	98

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของวิทยากรนี้เลี้ยงหรือวิทยากรประจำกลุ่ม ระหว่างการฝึกอบรม.....	101
12 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมตามการให้ข้อมูลของผู้บริหารโครงการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม.....	111
13 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหารโครงการฝึกอบรมระหว่างการฝึกอบรม.....	116
14 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้บริหารโครงการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรม.....	119
15 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้ประสานงานกรมก่อนการฝึกอบรม.....	121
16 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้ประสานงานกรมระหว่างการฝึกอบรม.....	126
17 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหารการศึกษา ตามการให้ข้อมูลของผู้ประสานงานกรมหลังการฝึกอบรม.....	128

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
18 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหลักสูตรฝึกอบรมเตรียมผู้บริหาร การศึกษา ตามการให้ข้อมูลของวิทยากรพี่เลี้ยง หรือวิทยากรประจำกลุ่ม ระหว่างการฝึกอบรม.....	129